

'Set draaiknoppen ontwikkelen als leerinstrument'

Robert Nijkamp is een van de twintig FrieslandCampina-melkveehouders in Nederland, België en Duitsland, die samen in pilotverband kennis op regeneratieve landbouw willen ontwikkelen.

Robert Nijkamp (52) heeft in Raalte (Dv.) een gemengd bedrijf met scharrel vleeskuikens en melkkoeien.

'Bemesting meer afstemmen op gewasopname'

BEDRIJFSGEGEVENS

40

melk- en kalfkoeien

25

stuks jongvee

7.800

kg melk

16,5

ha gras

4,50%

melkvet

7,5

ha graskruiden

3,70%

melkeiwit

1

melkrobot

← Via een pilot bij FrieslandCampina wil Robert Nijkamp, samen met negentien andere melkveehouders een leerinstrument ontwikkelen voor regeneratieve landbouw, inclusief de draalknoppen en hun effect. Foto's: Ronald Hissink

Door Wijnand Hogenkamp

Toen FrieslandCampina (RFC) Robert Nijkamp benaderde om deel te nemen in een pilot om kennis rond regeneratieve landbouw te ontwikkelen, moest hij even nadenken. "Zeker toen ze vroegen of ik ook demo-bedrijf wilde zijn. Ik weet zelf nog niet eens zo goed wat regeneratieve landbouw inhoudt. Maar blijkbaar scoor ik goed op maatgevende kengetallen", zo begint Nijkamp zijn uitleg.

Volgens RFC is regeneratieve landbouw een kansrijke route naar een toekomstbestendige bedrijfsvorm, en zien afnemers van zuivel ook kansen en zijn ze bereid hierin te investeren.

Foqus planet

Nijkamps kengetallen komen deels uit Foqus planet en deels uit de KringloopWijzer. Hij scoort goed op percentage blijvend grasland, uitstoot broeikasgas, eigen eiwit en biodiversiteit. "De centrale vraag is dan hoe ik die kengetallen bereikt heb, en hoe die mogelijk te verbeteren zijn? En eerlijk gezegd: dat weet ik niet", zegt hij lachend. "Ik volg mijn eigen kop. Er komen

'Tot vorig jaar voerde ik mais en kocht ik soja ter compensatie. Dat is een gekke actie'

adviseurs en daar luister ik naar, maar wat een adviseur zegt, is voor mij geen plicht te volgen. Ik doe wat bij mij past."

Zo heeft Nijkamp al jaren een vrijloopstal. Die gaat in oktober leeg en dan start hij met een nieuw pak stro. Dat bewerkt bij dagelijks met de frees en strooit weer opnieuw in. Als de koeien naar buiten gaan, stopt hij met instrooien. Dan freest hij het zwarte mest-stro-mengsel alleen nog eens per twee dagen. Het product is mooi droog en rul, bijna compost. Als hij het vastpakt en weer loslaat, blijven zijn handen schoon. Ook de koeien zijn erg schoon. "Als er al een vieze koe bijzit, komt dat omdat die buiten ligt in plaats van in de vrijloopstal." De vaste mest gaat in januari op het gras. "Nu, na bijna tien jaar, zie ik het organischestofgehalte in mijn bodem weer oplopen."

Laag bemestingsniveau

In de bemesting krijgt het gras, naast 8-10 ton van de genoemde compost, nog 25 kuub drijfmest. Nijkamp laat vloeibare kunstmest spuiten, met 60 kilo zuivere stikstof voor de eerste en tweede snede. De relatief lage bemesting houdt ook het ruweiwitgehalte laag, terwijl hij wel eerder aan de jonge kant maait dan aan de oude kant. "De grond is vrij droogtegevoelig, maar we beregenen niet. Dat past niet bij mij. Ik mik dus op het winnen van een kwalitatief goede eerste en tweede snede. Dan heb ik genoeg goed voer voor de koeien." De kuil uit de eerste en tweede snede bevat dan gemiddeld 15% ruw eiwit. Tot vorig jaar voerde Nijkamp →

↑ Een van de belangrijkste voedingsbronnen voor bodem en gewas is de compostachtige vaste mest uit de vrijloopstal. Dit is een kwestie van lange adem. Nu, na tien jaar, ziet Nijkamp de organischestofgehalten in de bodem weer oplopen.

← In een van de bestaande weiden heeft Nijkamp kruiden doorgezaaid. Hier zijn cichorei, klaver, duizendblad en weegbree zichtbaar. De koeien zijn net uitgeschaard en het land is klaar om te bloten.

← Via gewassaponderzoek is vast te stellen welke stoffen de plant heeft opgenomen en waar behoefte aan is. Zo is de bemesting beter af te stellen op de opname door de plant.

nog mais bij. Maar dan kwam hij te laag met eiwit in de voeding en kocht hij soja aan. "Dat is in mijn optiek een gekke actie. Dus ben ik gestopt met mais. Nu voer ik alleen nog gras. Ik hoef niet meer te mengen en zet in de winter de kuilblokken achter de voerschuif. Zo voer ik een week met een druk op de knop." Nu, in de zomer, voert hij bij met gras uit de baal.

Het jongste grasland is acht jaar oud. De rest is ouder, tot wel twintig jaar. Een deel, 3 hectare, is doorgezaaid met kruiden. Het oude maisland is ingezaaid met productief graskruidentmengsel. "Daar had ik echt een mooie opbrengst van. Toch denk ik dat ik aangevoelen ben en blijf op doorzaaien. Want als ik maai bloeien de kruiden nog. Als je steeds voor de bloei maait, verdring je je kruiden. Ik denk dat eens per vijf jaar doorzaaien nodig zal zijn."

Terwijl hij dit vertelt, merkt hij dat regeneratieve landbouw toch eigenlijk dicht tegen zijn bedrijfsbeleid aan zit. Weinig input van buitenaf, vertrouwen op de kracht van de bodem en daar voeden waar het nodig is. Om hier meer grip op te krijgen is hij een aantal jaren terug ook begonnen met vastleggen van het graslandbeheer in dggk.nl, de digitale graslandkalender.

Om de bemesting nog beter af te stemmen, laat Nijkamp grassapanalyse van gras uitvoeren, ook in een pilotverband, door SoilBeat. Hij knipt het gras af en stuurt dit op. "Dan weet je wat erin zit, en wat de bodem dus afgeeft. Vergelijk het met een bloedmonster bij mensen, wat iets kan zeggen over de

gezondheid. Met de analyse kan je de bemesting in de volle breedte afstemmen. Ik kan ook een bodemonster nemen, maar de bemestingsadviezen zijn dan gericht op de bodemwaarden. Dat wil niet zeggen dat

↑ De roodbonte veestapel wordt de laatste jaren ingekruist met Fleckvieh. Deze keuze is gebaseerd op hoornloosheid, A2A2-melk en de zoektocht naar een iets robuuster dier. Nijkamp wil op termijn een rotatiekruising toepassen met om en om Fleckvieh en Holstein.

‘Voor mij is het belangrijk dat het een leerinstrument is en ook blijft’

het in die verhouding in het gras komt. Daarom vind ik een grassanalyse beter. Ik wil de plant voeden, niet de bodemwaarden.”

Leerinstrument

Dit jaar wordt er een nulmeting uitgevoerd en een bedrijfsplan opgesteld in het kader van het project. “In de loop der jaren voeren we acties uit en meten we het effect. Dat bespreken we dan samen. Wat doe jij om dat te bereiken? Zo proberen we een set ‘draaiknoppen’ samen te stellen in de trant van: als je dit doet, mag je dat verwachten. Voor mij is het belangrijk dat het een leerinstrument is en ook blijft. Het moet geen afrekinstrument worden, wat bijvoorbeeld met de KringloopWijzer is gebeurd. Daarom hecht ik er waarde aan dat we dit leerinstrument ook in een digitaal programma kunnen vastleggen. Dan zie je de progressie. Mogelijk ligt ook daar een taak voor SoilBeat.” ■

↑ Volop weidegang draagt bij aan een evenwichtige bemesting en een relatief trage gewas afvoer. De koeien kunnen onbeperkt naar binnen om zich te laten melken door de melkrobot.